

◇ בשו"ת שב יעקב (או"ח סי' כ"ב) כתב "המצוה נמי לראותו כדי שיוכיח הנס כמו דאיתא בנוסח 'הנרות הללו אין לנו רשות להשתמש בהן אלא לראותן בלבד' – משמע שכל זמן שאין לנו רשות להשתמש בהן מצוה לראותן והיינו שיעור זמן ההלקה דלכך צריך ליתן שמן כל כך שיהא דולקים שיעור זה ולראות אותן כדי שיתפרסם הנס".

◇ בספר 'הנהגות החפץ חיים' (ע' ק"ב) הביא "בחרדת קדש הביט חרישית בחנוכה שלו, הימנה אין הוא מסיר עיניו כל עוד נוצצים שביבי השמן" (כשם הרב שמואל תפליסקין זצ"ל בית יעקב שנה ד' גליון 40).

◇ ב'עבודת ישראל' לחנוכה כתב: "לראותם בלבד" – לתקן כל אחד מה שפגם מעורו בראיית העין.

◇ כתב האדר"ת (נפש דוד ע' מ"ט) "מצות נרות חנוכה היתה חביבה עלי עד מאוד, ולולא שיחת הבריות הייתי מחדר שידלקו זמן רב כפי היכולת, והייתי מתענג לישב בחדר שבו הנרות, לראותם ולהסתכל בהם בכל רגע, ולא הלכתי מאותו החדר רק כשהייתי אנוס על פי עבודת הציבור, ובכל זאת הייתי יושב נגד הפתח מאותו החדר, כדי להסתכל כפעם בפעם והייתי שש ושמח בהם הרבה". עכ"ל.

◇ הגר"ש ואזנר זצ"ל היה אומר דברי תורה לאחר הדלקת הנרות וכלשונו 'מעטרים נר מצוה בתורה אור בחלכה ובאגדה' (ספר 'מבית לוי' עמ' קכ"ט הערה י"ב).

◇ "לאחר הדלקת נר חנוכה אמר החידושי הרי"ם זצ"ל לסובבים אותו שילכו ללמוד, כי נר מצוה ותורה אור (משלי ו' כ"ג), ובוראי המצוה מאיר את אור התורה, ובפרט שהיא מצוה המאירה, ואיתא (שבת כ"ג:) שפועל לתורה" (לקוטי הרי"ם על התורה וליקוטים, חנוכה עמ' קכ"ג).

נשפך השמן

קצת. נשפך השמן בין הברכות להדלקת הנר הראשון צריך למלא שמן אחר, ולפני שידליק מברך שוב ברכת 'להדליק' (יעו"י משנ"ב תקפ"ה סק"ד שכתב שאם נטלו השופר בין הברכה לתחילת התקיעות והביאו לו שופר אחר צריך לברך שוב, וה"ה בזה - ספר 'חנוכה הל' ומנהגים' עמ' ק"ב ויעו"י הערה (רס"א)). אכן אינו חוזר לברך 'שהחיינו' (יעו"י משנ"ב תרע"א סקמ"ה). ולענין ברכת 'שעשה נסים' יעו"י הערה (רס"ב). ואם באחד הנרות נשאר אפי' מעט שמן (שהיה בשעת הברכה) יוסיף שמן וידליק ולא יברך (דלחומרא חיישנין שמא יוצאין יד"ח גם אם אינו דולק חצי שעה (וכשנויא קמא בגמ' שבת כא:)) וכדפסק במשנ"ב תרע"ה סק"ח - 'שלמי תודה' ע' רי"ח). ואפי' אם לא נשאר כלל שמן בקנה, אבל הפתילה ספוגה בשמן ויכולה לדלוק עי"ז כמה רגעים, ג"כ לא יחזור ויברך ('שלמי תודה' שם, וכ"ד הגר"ח קניבסקי שליט"א - חוברת 'מים חיים' להגרי"א דינר שליט"א עמ' 15, ויעו"י עוד שו"ת מהר"ם שיק או"ח של"ב).

קצט. אם נשפך השמן לאחר תחילת ההדלקה לפני שהשלים את הדלקת כל הנרות, יחזור וידליק ולא יברך (דחלה ברכתו על הנר הראשון ודמי לנטלו השופר באמצע התקיעות והביאו לו שופר אחר דאי"צ לברך) (יעו"י משנ"ב תקפ"ה סק"ד).

כבו הנרות או חלקם

קפ. כבו הנרות בתוך זמן הבעירה, יצא יד"ח ואינו חייב לחזור ולהדליקם (רס"ב) (ועו"י לעיל דין קל"ח קל"ט) (שו"ע תרע"ג ב', ביאה"ל שם ד"ה אם כבתה). ומ"מ ראוי להחמיר לחזור ולהדליקם בלא ברכה (רמ"א שם ומשנ"ב סקכ"ז ושעה"צ סקל"ב). וידליק מן השמש או מאש אחרת ולא מאחד הנרות שממשיך לדלוק כיון שאינו מדליק נר של חיוב (משנ"ב תרע"ד סק"ב). אכן אם כיבה הנר במזיד חייב לחזור ולהדליקו אך בלא ברכה (שעה"צ שם סקל"ב).

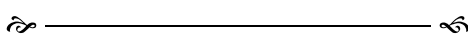
קפא. אם הי' זה בערש"ק קודם כניסת השבת, י"א דדינו כנ"ל (רס"ב) (שו"ע תרע"ג ב') (ואם כבר קיבל על עצמו שבת (ויש עדין זמן היתר) מותר לו לומר לחבירו שידליקם - משנ"ב שם סקכ"ז) וי"א דקודם קבלת שבת (ויש עדין זמן היתר להדליק) חייב לחזור ולהדליק אך בלי ברכה (ט"ז שם סק"ט הו"ד במשנ"ב שם סקכ"ו).

קפב. מי שהדליק קודם הזמן (והיינו שהדליק לפני השקיעה לאחר פלג המנחה ואילך) וכבו הנרות קודם הזמן, צריך לחזור ולהדליק בלי ברכה (רס"ב) (ביאה"ל תרע"ב ד"ה ובלבד) (ולענין ערב שבת יעו"י להלן דין רמ"ה).

קפג. אם כבה אחד מן הנרות קודם שהשלים הדלקת כל הנרות צריך לחזור ולהדליקו (אם רוצה לקיים מהדרין מן המהדרין) (רס"ב) (ביאה"ל תרע"ג ב' ד"ה אם כבתה).

טלטול הנרות

קפד. לכתחילה יש להיזהר שלא להזיז את הנרות ממקום הדלקתם עד שיושלם שיעור ההדלקה והיינו חצי שעה לאחר צאה"כ (משנ"ב תרע"ה סק"ו) ומ"מ אם הזיזם יצא יד"ח (משנ"ב תרע"א סק"ל). ויש מחמירים שלא לטלטל הנרות כל זמן שהם דולקים אפי' יותר מחצי שעה (שהרואים שלא ידעו לחלק בין תוך זמן שיעורו ללאחר זמן זה, ויאמרו שנטלו להשתמש, שעה"צ תרע"ב אות י"ב) (יעו"י לעיל דין קמ"ט).

(רסא) אכן יעו"י שערי תשובה סוף סי' ח' דהביא מספר 'מוצל מאש' סי' י"ד שפעם אחת נתנו לו טלית להתעטף, וקודם העטיפה בא שמש בית הכנסת וחטף מידו באומרו שבא בעל הטלית וביקש טליתו, ונתן לו אחר, ויש להסתפק אם צריך לברך שנית, והעלה שספק ברכות להקל, ולפי"ז ה"ה בשופר וה"ה הכא בנשפך השמן אינו חוזר לברך שוב. (וייתכן שהוא משום דברכת המצוות הוי' דין על הגבאי, וכל שהגבאי ביד שפיר מהני ברכתו אף אם לאחר הברכה החליף את החפצא של המצוה). וכן דעת הגר"ש דבליצקי זצ"ל דאין נוהגים לחזור ולברך שוב ברכת לשמוע קול שופר וברכת להדליק. (רסב) לענין ברכת 'שעשה נסים' יתכן שחוזר לברך ברכה זו כדיעו"י משנ"ב תרע"א סקמ"ה, דאפי' מי שהדליק וביקר בביהכ"נ חוזר לברך 'שעשה נסים' כשמדליק בביתו. מאידך יעו"י לעיל הערה רכ"ז דעת המאירי שם, וכן מצדד הביאה"ל יעו"י ש, ויתכן דלפי"ז לא יחזור ויברך ברכה זו.

(רסג) דלא בעינן פרסומי ניסא אלא רק בעת ההדלקה (ביאה"ל שם).

(רסד) ואע"ג דנכבה מבעו"י, כיון דבער"ש מחויב להדליק קודם שקיעה"ח וגם כבר ברך עלי' 'להדליק נר של חנוכה', כבר הותחלה המצוה בהכשר (משנ"ב שם סקכ"ז).

(רסה) משום דע"פ הדחק אמרינן דמפלג המנחה ולמעלה כבר הותחל המצוה (ביאה"ל שם מפמ"ג).

(רסו) דלקיום מהדרין מן המהדרין בעינן שבעת ההדלקה יהיו כל הנרות לפי חשבון הימים (ביאה"ל שם).